

Eindexamen maatschappijleer vwo 2003-I

havovwo.nl

3 Antwoordmodel

Antwoorden

Deel-
scores

Opgave 1 De nieuwe euthanasiewetgeving van 2001

Maximumscore 2

- 1 De NVVE is te beschouwen als een belangenorganisatie, omdat
- de NVVE een permanent karakter heeft: de tekst spreekt van belangenbehartiging die al meer dan 25 jaar duurt 1
 - de NVVE een professionele, bureaucratische organisatie heeft met een serviceverlenende functie naar de leden: de tekst spreekt onder meer van juridische steun en verstrekking van informatie en geven van wilsverklaringen. / Er wordt aangegeven hoe de leden of belangstellenden in contact kunnen treden met de organisatie 1

Opmerking

Alleen één scorepunt toekennen, indien kenmerk en gegevens uit de tekst zijn genoemd.

Maximumscore 6

- 2 De jaren tachtig
- In de jaren tachtig ontstond een maatschappelijke behoefte aan een meer liberale euthasie-regeling. / Een groeiend percentage van de bevolking wilde zelfbeslissingsrecht voor mensen over de wijze waarop men wil sterven. / Artsen wilden duidelijkheid van de politiek. / De wetgeving liep achter bij wat in de samenleving leefde en gebeurde. Je kunt deze wensen beschouwen als *invoer* van het Nederlandse politieke systeem 1
 - De politiek had in de jaren tachtig grote moeite om het met elkaar eens te worden over een euthanasiewetsvoorstel. (regels 26-27) Het onderwerp stond dus wel op *de politieke agenda*.
of
De confessionelen, met name het CDA, konden een echte regeling aanvankelijk tegenhouden. Zij fungeerden als het ware als *poortwachters* (tussen subfasen politieke agenda en conversie) (regels 26-34) 1
- De wet van 1992
- De totstandkoming van de euthanasiewet van 1992 kun je beschouwen als de *output* van het politieke systeem (regels 34-40) 1
 - Er kwamen reacties op deze wet van 1992 van degenen die de wet niet ver genoeg vonden gaan. Deze *feedback* heeft in november 2000 geleid tot een nieuwe wet in de Tweede Kamer (regels 49-54) 1
- Aanvaarding nieuwe wet in 2000
- Het besluit van de Tweede Kamer in november 2000 valt in de *conversiefase* (*beleidsbepaling*). (Het is geen *uitvoer*, omdat het wetgevingstraject nog niet is voltooid.) 1
 - Ook dit besluit van de Tweede Kamer roept nieuwe *feedback* op, in de vorm van protesten, ditmaal van de kant van de christelijke groeperingen (regels 66-74) (en in de vorm van kritiek vanuit het buitenland). (regels 75-81)
of
Kritiek vanuit het buitenland kan gezien worden als *feedback* uit *de politieke omgeving* van het systeem. (regels 75-81) 1

Maximumscore 2

Eindexamen maatschappijleer vwo 2003-I

havovwo.nl

	Deel-scores
Maximumscore 2	
3 ☐ <i>A</i> voorbeeld van een goed antwoord: In het barrièremodel ligt meer dan in het systeemmodel het accent op conflict / strijd tussen groeperingen met tegengestelde belangen en opvattingen. of Diegenen die de zaken willen laten zoals ze zijn, hebben het eenvoudiger dan diegenen die willen veranderen. Er hoeft immers slechts in één fase van het politieke proces een ‘overwinning’ te worden behaald om te voorkomen dat er iets verandert	<u>1</u>
<i>B</i> voorbeeld van een goed antwoord: Bij de totstandkoming van de nieuwe euthanasiewet is er sprake van een conflict tussen partijen die wetgeving willen en christelijke partijen die deze nieuwe euthanasieregels afwijzen	<u>1</u>
Maximumscore 2	
4 ☐ In tekst 2 staan de volgende normen/regels (twee van de volgende): <ul style="list-style-type: none">• Er moet sprake zijn van een ondraaglijk en uitzichtloos lijden. (regels 41-43) (waarvoor geen behandeling meer mogelijk is.)• Er moet sprake zijn van een vrijwillig (weloverwogen) verzoek van de patiënt. (regels 43-45)• De arts moet altijd een andere arts raadplegen. (regels 45-46)• De arts moet euthanasie melden bij een speciale toetsingscommissie. (regels 56-58)• De arts is strafbaar indien hij/zij zich niet aan de regels houdt. (regels 58-60) per juist antwoord	<u>1</u>
Maximumscore 2	
5 ☐ Doel van de Raad van Europa is (één van de volgende): <ul style="list-style-type: none">• beschermen van de rechten van de mens (In 1950 is in dit verband het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden gesloten.)• de bevordering van de Europese culturele waarden, met name de democratische waarden / bevordering van samenwerking tussen Europese landen op cultureel, juridisch en sociaal terrein <ul style="list-style-type: none">• Het wetsvoorstel over euthanasie heeft te maken met de rechten van de mens en de culturele waarden	<u>1</u> <u>1</u>
Maximumscore 2	
6 ☐ In het antwoord moeten de volgende elementen genoemd worden: <ul style="list-style-type: none">• Overeenkomstig artikel 2 van het EVRM-verdrag moeten de lidstaten zich onthouden van het gebruik van willekeurige executies en excessief geweld. (regels 21-23) / Op grond van het EVRM-verdrag dient de staat zich te onthouden van een inbreuk op uw have en goed. (regels 39-42)• In een rechtsstaat dient de overheid zich te houden aan wet en recht. / In een rechtsstaat dienen burgers beschermd te zijn tegen mogelijke willekeur van de overheid of <ul style="list-style-type: none">• Volgens het EVRM dient de overheid de burger ook te beschermen tegen onheil. (regels 41-42)• Kenmerk van een rechtsstaat is tevens dat de overheid de rechtsorde dient te handhaven (met de middelen die de wet de overheid geeft met inachtneming van de rechten van de burger.)	<u>1</u> <u>1</u> <u>1</u> <u>1</u>

Eindexamen maatschappijleer vwo 2003-I

havovwo.nl

	Deel-scores
Maximumscore 1	
7 ☐ Het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (en de fundamentele vrijheden) is bevoegd om bindende uitspraken te doen over schendingen van de mensenrechten door een lidstaat. (Ook een tweederde meerderheid van de Raad van Ministers is bevoegd om uitspraken te doen over schendingen van mensenrechten door een lidstaat.)	
Maximumscore 4	
8 ☐ • Het Europees Parlement heeft de bevoegdheid om een advies uit te brengen over verordeningen (van de Europese Commissie), afhankelijk van het onderwerp, / amendementen in te dienen of zich tegen de verordeningen uit te spreken	<u>1</u>
• Nederland is als lid van de EU verplicht de Europese verordeningen en beschikkingen (die uiteindelijk zijn goedgekeurd door de Raad van Ministers) uit te voeren of zich te houden aan Europese verordeningen en beschikkingen	<u>1</u>
• Het Europees Parlement heeft de bevoegdheid om de begroting van de EU (met uitzondering van de landbouwuitgaven) goed te keuren	<u>1</u>
• Nederland is als lid van de EU verplicht het contributiebedrag te betalen. / Nederland profiteert ook van gelden uit Europese fondsen of van subsidies	<u>1</u>
Maximumscore 2	
9 ☐ • De Eerste Kamer / Senaat heeft geen recht van initiatief / mag zelf geen wetsvoorstel indienen (Tweede Kamer heeft wel het recht van initiatief)	<u>1</u>
• De Eerste Kamer heeft geen recht van amendement / mag geen wetswijzigingen aanbrengen (Tweede Kamer heeft wel het recht van amendement) of In de praktijk heeft de Eerste Kamer soms een verkapt recht van amendement. De Eerste Kamer vraagt de regering toezeggingen te doen om een enkel onderdeel van het wetsontwerp te wijzigen als voorwaarde voor aanvaarding van het wetsvoorstel. De regering dient dan een wijzigingsvoorstel in bij de Tweede Kamer (een zogeheten novelle)	<u>1</u>
Maximumscore 2	
10 ☐ eigen machtsmiddelen Voorbeelden van goede antwoorden zijn (twee van de volgende): • groot aantal leden (ruim 100.000) • deskundigheid op het terrein van euthanasie • professionele lobby	
<i>Opmerking</i> <i>Alleen één scorepunt toekennen indien twee juiste machtsmiddelen zijn genoemd.</i>	
de politieke omgeving / verhoudingen Door de paarse kabinetten ontstonden andere politieke machtsverhoudingen: ruimere opvattingen over euthanasie werden gedeeld door een meerderheid van de niet-christelijke fracties in het parlement / christelijke partijen waren in de minderheid	<u>1</u>

Eindexamen maatschappijleer vwo 2003-I

havovwo.nl

	Deel- scores
<hr/>	
Maximumscore 3	
11 ☐ voorbeelden van goede antwoorden (drie van de volgende):	
• informatiefunctie: tekst 2 geeft een overzicht van de inhoud van de wet / de totstandkoming van de euthanasiewet / tekst 6 geeft informatie over de beslissing in de Eerste Kamer.	
• agendafunctie: tekst 1 bevat politieke wensen van de pressiegroep NVVE. De groep geeft op deze manier wensen en eisen uit de samenleving door aan de politiek.	
• opiniefunctie: in tekst 4 geeft de jurist Lawson zijn mening over de niet-strijdigheid met het Europese Verdrag en draagt aldus bij aan de meningsvorming.	
• commentaarfunctie/controlefunctie: in tekst 5 geeft <i>Trouw</i> kritiek/commentaar op de houding van premier Kok en op het weigeren van minister van Volksgezondheid, mevrouw Borst, te verschijnen bij een hoorzitting van het Europees Parlement.	
per juist antwoord	<u>1</u>
Maximumscore 4	
12 ☐ Voorbeelden van een goede antwoorden zijn:	
• De <i>politiek-juridische benaderingswijze</i> vraagt onder meer: welk beleid c.q. regelgeving is/wordt door de overheid ontwikkeld	<u>1</u>
• Tekst 2 geeft een overzicht van de nieuwe regelgeving	<u>1</u>
• De <i>sociaal-culturele benaderingswijze</i> stelt onder meer de <i>analysevraag</i> : welke normatieve uitgangspunten / waarden hebben de betrokken groeperingen	<u>1</u>
In onder meer tekst 1 en 2 komen verschillende (conflicterende) waarden naar voren (waardig sterven versus recht op leven)	<u>1</u>

Eindexamen maatschappijleer vwo 2003-I

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
Opgave 2 De keerzijde van de verzorgingsstaat: het WAO-dossier	
Maximumscore 2	
13 ☐ Voorbeeld van een goed antwoord is: In de verzorgingsstaat biedt de overheid haar burgers bescherming (middels een uitgebreid geheel van sociale voorzieningen) tegen de gevolgen van bestaansrisico's als ziekte, arbeidsongeschiktheid, werkloosheid, ouderdom, en dergelijke. Middels de WAO biedt de overheid een waarborg tegen de gevolgen van arbeidsongeschiktheid.	
Maximumscore 2	
14 ☐ • De WAO (Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering) wordt gerekend tot de sociale verzekeringen, omdat het gaat om een verzekering tegen een risico waarvoor werknemers en werkgevers premie hebben betaald	<u>1</u>
• Bij sociale voorzieningen gaat het daarentegen om een door de overheid verleend recht, grotendeels betaald uit de belastingpot	<u>1</u>
Maximumscore 4	
15 ☐ Voorbeelden van goede antwoorden zijn (twee van de volgende):	
• De betaalbaarheid van de verzorgingsstaat / hoge uitgaven. - In de tekst wordt (regels 1-5) gesteld dat de lasten relatief dalen, maar dat de WAO nog steeds een financieel probleem is. De huidige WAO-lasten bedragen 28 miljard gulden per jaar. (regel 6)	
• Het grote aantal inactieven / aantal mensen zonder betaald werk / zorgen over werkgelegenheid of functioneren van de arbeidsmarkt. (één van de volgende citaten) - Er zijn inmiddels 949.300 WAO'ers (regel 4) / Het aantal stijgt elk jaar fors. (regels 2-3) - "De WAO is in toenemende mate een verzamelpaats geworden van marginale werknemers, van mensen die vaardigheden missen om zich ...plaatsen." (regels 17-23)	
• uitvoeringsproblemen: de bestaande regels en het functioneren van de uitvoeringsinstanties maken het moeilijk het aantal WAO'ers terug te dringen en/of de toegang tot de WAO te bemoeilijken. - Zie de voorstellen van de commissie-Donner over de aanpak van de WAO-problematiek bijvoorbeeld: de uitvoeringsinstellingen bepalen in de toekomst of werkgever en de zieke werknemer zich voldoende hebben ingespannen voor gepast werk of herstel. (regels 37-65)	
per juist antwoord	<u>2</u>
Maximumscore 3	
16 ☐ Arbeid is een plicht. / Mensen moeten werken voor de kost. / Arbeid is een middel om in eigen levensonderhoud te voorzien. / Arbeid is een middel om doelen te verwezenlijk zoals welvaart en vrije tijd / "Wie niet werkt, zal niet eten."	<u>1</u>
twee van de volgende: • "Stilzitten geeft geen rechten meer ,...". (regel 36) • "De zieke werknemer moet ook actief werken aan zijn herstel. Hij is verplicht een redelijk aanbod voor ander werk te aanvaarden,... ". (regels 49-51) • "Doet een werknemer te weinig, Hij kan dan geen aanspraak meer maken op een WW-uitkering." (regels 56-60)	
per juist antwoord	<u>1</u>

Eindexamen maatschappijleer vwo 2003-I

havovwo.nl

Antwoorden	Deel- scores
Maximumscore 2	
17 ☐ Voorbeelden van goede antwoorden zijn (drie van de volgende): <ul style="list-style-type: none">• het opdoen van sociale/collegiale contacten op het werk• het verkrijgen van sociale status• het verkrijgen van zelfrespect• zelfontplooiing• levensvervulling• het bieden van structuur in het leven	
Indien drie antwoorden juist	<u>2</u>
Indien twee antwoorden juist	<u>1</u>
Indien minder dan twee antwoorden juist	<u>0</u>
Maximumscore 2	
18 ☐ • Het conflictmodel en het model van het harmoniedenken / poldermodel	<u>1</u>
Indien één model dan	<u>0</u>
• In tekst 8 is herkenbaar het model van het harmoniedenken / poldermodel op grond van het volgende kenmerk: Dit model gaat uit van de gedachte om in harmonie / in onderling overleg naar oplossingen te zoeken. In de tekst staat dat: “De drie bonden hebben een gezamenlijk standpunt ingenomen voor onderhandelingen met de werkgevers en kroonleden in de Sociaal-Economische Raad.” (regels 13-18)	<u>1</u>
Maximumscore 3	
19 ☐ • Bedoeld is de Stichting van de Arbeid	<u>1</u>
Verschil in taak	
• De SER is een (publiekrechtelijk) adviesorgaan voor de regering voor belangrijke sociaal-economische zaken	<u>1</u>
• In de Stichting van de Arbeid (een privaatrechtelijk orgaan) sluiten centrale organisaties van werkgevers en werknemers centrale sociale akkoorden / maken afspraken over arbeidsvoorwaarden in de ruimste zin	<u>1</u>
Maximumscore 3	
20 ☐ <i>A</i>	
Voorbeeld van een goed antwoord is:	
• Binnen een CAO kunnen afspraken gemaakt zijn over een aanvulling van de WAO-uitkering	<u>1</u>
<i>B</i>	
• De ondernemingsraad heeft een instemmingsrecht over zaken die direct de werknemers betreffen	<u>1</u>
• Voorbeeld van een afspraak: flexibilisering van de werktijden waardoor de werkdruk van werknemers beter opgevangen kan worden en werknemers minder snel arbeidsongeschikt raken	<u>1</u>

Eindexamen maatschappijleer vwo 2003-I

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 3	
21 □ voorbeelden van goede antwoorden per gebied:	
• Arbeidsinhoud: Zorg dat de taken uit de functieomschrijving voldoende aansluiten bij de capaciteiten, interesses, ambities van de werknemer. / Zorg dat de werkzaamheden voldoende afwisseling, mogelijkheden tot ontplooiing, sociale contacten, afwisseling, en dergelijke bieden.	
• Arbeidsverhoudingen: Regel dat de werknemer voldoende gevoel van controle heeft over zijn werk. / voldoende zeggenschap in de werkverhoudingen.	
• Arbeidsomstandigheden: Vermijd dat er gevaarlijke / onveilige / onhygiënische / milieuonvriendelijke / welzijnsbelastende omstandigheden zijn, die de werkbeleving negatief beïnvloeden. / Zorg dat de werktijden niet als belastend ervaren worden. / Zorg dat er voldoende pauzes, vrije dagen zijn.	
per goed antwoord	<u>1</u>
Maximumscore 6	
22 □ Voorbeelden van goede antwoorden zijn:	
• Het CDA zal het kunnen waarderen dat werkgevers en werknemers samen de verantwoordelijkheid krijgen om bij gedeeltelijke of tijdelijke arbeidsongeschiktheid tot herstel en werkhervatting te komen.	
Ook goed: de werkgever krijgt een ‘zorgplicht’ en de werknemer een aanvaardingsplicht; in aanvulling hierop eventueel recht op uitkering: de overheid stelt dus de randvoorwaarden voor het dragen van persoonlijke verantwoordelijkheden	<u>1</u>
• Het argument van het CDA is een uitwerking van het uitgangspunt soevereiniteit in eigen kring / het harmoniedenken	<u>1</u>
• De PvdA zal waarderen dat het stelsel blijft voorzien in steun aan de volledig arbeidsongeschikten, (zelfs een verhoging van de uitkeringen). / Dat de inkomens en bestaanszekerheid van gedeeltelijk arbeidsongeschikten gegarandeerd worden doordat alles op alles gezet wordt om hen aan het werk te houden	<u>1</u>
• Uitgangspunten (één van de volgende): - streven naar vermindering sociale ongelijkheid - beschermen en verbeteren van de positie van ‘zwakke’ groepen	<u>1</u>
• De VVD zal de beperking van het aantal uitkeringsgerechtigde arbeidsongeschikten positief beoordelen: de partij staat positief tegenover het introduceren van een prikkel om tot werkhervatting te komen / staat positief tegenover een vermindering van het aantal mensen dat afhankelijk is van een uitkering	<u>1</u>
• Uitgangspunten van de VVD die genoemd kunnen worden (één van de volgende): terugdringen rol overheid, meer eigen verantwoordelijkheid, terugdringen overheidsuitgaven, meer marktwerking, eigen verantwoordelijkheid bij de sociale zekerheid	<u>1</u>

Eindexamen maatschappijleer vwo 2003-I

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 3	
23 ☐ <i>A</i> voorbeeld van een hypothese: Rokers hebben een hogere kans in de WAO te belanden dan niet-rokers	<u>1</u>
<i>B</i> Er dient een aselechte / representatieve steekproef te worden genomen dat wil zeggen dat alle personen uit de populatie een gelijke kans hebben om in de steekproef te worden opgenomen / dat wil zeggen deze groep is een dwarsdoorsnede van de totale onderzoekspopulatie c.q. het totaal aantal werkenden en arbeidsongeschikten/WAO'ers	<u>2</u>

Opgave 3 Discussie over ontwikkelingshulp

Maximumscore 4	
24 ☐ Nee, Marres pleit alleen voor het afschaffen van ontwikkelingshulp	<u>0</u>
<i>A</i> • Bij ontwikkelingshulp gaat het om het geven van concrete hulp (geld, goederen of diensten) aan ontwikkelingslanden (ten behoeve van de economische en/of sociale ontwikkeling van deze landen). (Marres wil deze vorm van hulp afschaffen)	<u>1</u>
• Bij ontwikkelingssamenwerking gaat het om activiteiten van rijke landen en van ontwikkelingslanden om <i>samen</i> onderontwikkeling / armoede terug te dringen. / Ontwikkelingssamenwerking is meer dan alleen het geven van hulp van de rijke landen aan de ontwikkelingslanden. Ontwikkelingssamenwerking omvat naast het geven van hulp het nemen van maatregelen binnen de ontwikkelingslanden, binnen de rijke landen en in de betrekkingen tussen ontwikkelingslanden en de rijke landen. / Ontwikkelingssamenwerking betekent dat rijke landen en ontwikkelingslanden <i>samen verantwoordelijk</i> zijn voor het nemen van maatregelen om armoede tegen te gaan	<u>1</u>
<i>B</i> Marres stelt dat bij de ontwikkeling van het eigen land internationaal overleg kan plaats vinden op basis van gelijkwaardigheid en economische belangen. (regels 65-69) Ontwikkelingslanden moeten maatregelen nemen om te zorgen dat westerse bedrijven willen investeren en de westerse markten moeten worden opengesteld. (regels 70-74) Deze voorbeelden komen overeen met de kenmerken van ontwikkelingssamenwerking: <i>samen</i> onderontwikkeling terugdringen / onderontwikkeling terugdringen is een gezamenlijke verantwoordelijkheid / maatregelen nemen in ontwikkelingslanden en in de betrekkingen tussen landen.	<u>2</u>
Maximumscore 4	
25 ☐ • Naar de armste landen gaat geen of heel weinig particulier kapitaal. Deze landen profiteren weinig of niet van de wereldhandel, trekken geen investeerders aan, etc. Zonder deze hulp zouden deze landen het niet bolwerken	<u>2</u>
• Particuliere bedrijven investeren niet in basisvoorzieningen als onderwijs, gezondheidszorg, woningbouw. Om basisvoorzieningen te kunnen realiseren, hebben de armste landen ontwikkelingshulp nodig van de rijke landen. Door bevordering van de handel of aantrekken van investeerders alleen komen deze landen er niet	<u>2</u>

Eindexamen maatschappijleer vwo 2003-I

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 2	
26 ☐ twee van de volgende: <ul style="list-style-type: none">• Economisch belang van het donorland: de eigen economie / export van het donorland wordt bevorderd door goederen of diensten aan het ontwikkelingsland te leveren of investeringen van het eigen bedrijfsleven te bevorderen.• Militair-strategisch belang van het donorland: landen krijgen steun als ze bijvoorbeeld een land (de VS) toestaan een militaire basis aan te leggen of ter wille van politieke stabiliteit (bijvoorbeeld in de strijd tegen het terrorisme).• Cultureel belang van het donorland: landen krijgen steun van een donorland (voorbeeld Frankrijk) als deze bereid zijn taal en cultuur van het hulpgevende land te steunen.	
per juist antwoord	<u>1</u>
Maximumscore 3	
27 ☐ • Eén van de doelstellingen van het EU-ontwikkelingsbeleid is integratie van ontwikkelingslanden in de wereldeconomie / armoedebestrijding	<u>1</u>
• In de praktijk staat het handelsbeleid / landbouwbeleid van de EU daarmee op gespannen voet: door producten uit ontwikkelingslanden te weren of door subsidiëring van de landbouwproducten in de EU-landen krijgen de ontwikkelingslanden geen eerlijke kans op de wereldmarkt	<u>2</u>
Maximumscore 2	
28 ☐ Liberalen zullen het eens zijn met de volgende opvattingen van Marres (twee van de volgende): <ul style="list-style-type: none">• Ontwikkelingslanden moeten hun investeringsklimaat aanpassen. (regels 70-72)• Het afschaffen van hulp geeft mensen hun waardigheid terug. (regels 1-3, 58-60) / (ontwikkelingslanden zijn zelf verantwoordelijk voor hun eigen ontwikkeling)• Ontwikkelingslanden zijn zelf in staat om hun eigen ontwikkeling vorm te geven. (regels 74-90)• De westerse markten moeten worden opengesteld / de vrije wereldhandel moet worden bevorderd. (regels 70-73)• Ontwikkelingshulp is maar een gering deel van hun nationaal inkomen (regels 28-31) / (ontwikkelingshulp levert maar een geringe bijdrage aan ontwikkeling van ontwikkelingslanden.)	
per juist antwoord	<u>1</u>
Maximumscore 2	
29 ☐ • (op basis van) de christelijke naastenliefde en solidariteit (CDA)	<u>1</u>
• (op basis van) de ideeën over internationale solidariteit (GroenLinks)	<u>1</u>
Maximumscore 3	
30 ☐ • Cultureel universalisme	<u>1</u>
• Het cultureel universalisme gaat ervan uit dat er waarden zijn die voor iedere wereldburger gelden	<u>1</u>
• Citaat: “Het Nederlandse ontwikkelingsbeleid is bijvoorbeeld gericht op het versterken van de positie van vrouwen. Niet elk (islamitisch) land denkt daarover hetzelfde als minister Herfkens, maar zal toch de gulle geefster naar de mond praten.” (regels 18-23) Blijkbaar is de Nederlandse regering van mening dat de positie van vrouwen overal gelijkwaardig moet zijn aan die van de man	<u>1</u>

Eindexamen maatschappijleer vwo 2003-I

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 4	
31 □ Beoordeling: <ul style="list-style-type: none">• twee argumenten voor of tegen bilaterale hulp• samenhang/kwaliteit van de ingezonden brief	<u>2</u> <u>2</u>
Voorbeeld Ik ben het eens met de opvatting van <i>de Volkskrant</i> dat bilaterale hulp kan leiden tot paternalisme. De hulpontvangende landen worden te afhankelijk gemaakt van de donorlanden. Hun (economische en politieke) belangen domineren vaak (argument 1) en de ontwikkelingslanden worden te weinig gestimuleerd om verantwoordelijk te zijn voor hun eigen ontwikkeling (argument 2). of Ik ben het niet eens met de kritiek van <i>de Volkskrant</i> op bilaterale hulp. Men stelt de multilaterale vorm van hulp iets te rooskleurig voor. Multilaterale hulp is meestal erg bureaucratisch en weinig efficiënt. De bureaucratie in internationale organisaties zal altijd groter blijven dan bij bilaterale hulp (argument 1). Bilaterale hulp is effectiever als Nederland zelf de regie in handen houdt en de voorwaarden stelt met welke landen en op welke wijze het deze hulp wil geven. Om er voor te zorgen dat de hulp goed wordt besteed, is naar mijn mening een zekere vorm van paternalisme niet te vermijden (argument 2).	
Maximumscore 2	
32 □ Voorbeeld van een goed antwoord is: Enerzijds wil Nederland de zelfstandigheid/onafhankelijkheid van de hulpontvangende landen bevorderen (geen paternalisme), maar anderzijds worden aan het geven van hulp voorwaarden gesteld aan ontvangende landen om er voor te zorgen dat de financiën goed worden besteed.	
Maximumscore 2	
33 □ Voorbeelden van goede antwoorden zijn (twee van de volgende): <ul style="list-style-type: none">• Binnen de VN is afgesproken dat de rijke landen minimaal 0,7 % van het BNP aan ontwikkelingssamenwerking besteden. Nederland voldoet aan die norm.• Verplichting tot contributie/bijdrage aan talrijke VN-organisaties.• Nederland is als lid van de Wereldbank een belangrijke donor.• Nederland heeft het VN-mensenrechtenverdrag ondertekend. Inspanningsverplichting om wereldwijd sociale grondrechten te realiseren.• Nederland is lid van de EU en is verplicht aan de Europese begroting bij te dragen.• Internationale afspraken op milieuterrein verplichten rijke landen tot bijdragen aan verschillende milieufondsen.• internationale afspraken over bijvoorbeeld bestrijding van ziektes (aids) per juist antwoord	<u>1</u>